

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
МИНИСТАРСТВА ЗА БРИГУ О ПОРОДИЦИ И ДЕМОГРАФИЈУ,
БЕОГРАД**

**по ревизији сврсисходности пословања
„Ефикасност рада центара за социјални рад у пружању социјалне и
породично-правне заштите”**

**Број: 400–220/2023–05/66
Београд, 5. април 2024. године**

С а д р ж а ј:

1. УВОД	3
2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА	4
ПРИОРИТЕТ 2 - Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана	4
2.1. ЗАКЉУЧАК: Надлежни органи су делимично вршили инспекцијски надзор и надзор над стручним радом центара за социјални рад, што ствара ризик да ће изостати обезбеђивање законитости рада, поштовање процедура и стандарда стручног рада у центрима за социјални рад. 4	
2.1.1 Министарство за бригу о породици и демографију не доноси план за вршење надзора над стручним радом центара за социјални рад, већ се надзор врши углавном поводом инцидентних догађаја	4
2.1.1.1. Опис несврсисходности.....	4
2.1.1.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање	5
2.1.2. Министарство за бригу о породици и демографију не доноси план за вршење надзора над стручним радом центара за социјални рад, већ се надзор врши углавном поводом инцидентних догађаја	6
2.1.2.1. Опис несврсисходности.....	6
2.1.2.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање	6
2.2. ЗАКЉУЧАК: Надлежни органи нису предузели адекватне мере за обезбеђивање основе за ефикасан рад центара за социјални рад	7
2.2.1. Постојећи нормативни оквир не прати у довољној мери промене и захтеве центара за социјални рад, у циљу повећања њихове ефикасности.	7
2.2.1.1. Опис несврсисходности.....	8
2.2.1.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање	9
3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА	10

1. УВОД

У Извештају о ревизији сврсисходности пословања „Ефикасност рада центара за социјални рад у пружању социјалне и породично-правне заштите”, број: 400–220/2023–05/46 од 15. децембра 2023. године, Државна ревизорска институција (у даљем тексту: Институција) је навела закључке и налазе.

С обзиром да све откривене несврсисходности нису биле отклоњене у току ревизије, Институција је од Министарства за бригу о породици и демографију, Београд (у даљем тексту: Министарство) захтевала достављање одазивног извештаја.

Министарство за бригу о породици и демографију, Београд је доставило Одазивни извештај број: 401-00-000372/2024-03 од 26.3.2024. године и допуну одазивног извештаја од 29.3.2024. године, који је потписала и печатом оверила одговорно лице субјекта ревизије, министарка.

У одазивном извештају приказане су мере исправљања утврђених несврсисходности. У послеревизионом поступку смо прегледали одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо несврсисходности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивним извештајима, задовољавајуће.

2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

ПРИОРИТЕТ 2 - Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана

2.1. ЗАКЉУЧАК: Надлежни органи су делимично вршили инспекцијски надзор и надзор над стручним радом центара за социјални рад, што ствара ризик да ће изостати обезбеђивање законитости рада, поштовање процедура и стандарда стручног рада у центрима за социјални рад

2.1.1 Министарство за бригу о породици и демографију не доноси план за вршење надзора над стручним радом центара за социјални рад, већ се надзор врши углавном поводом инцидентних догађаја

2.1.1.1 Опис несврсисходности

Породичним законом је прописано да надзор над радом органа старатељства, као и надзор над стручним радом органа старатељства врши министарство надлежно за породичну заштиту, а да министар надлежан за породичну заштиту прописује начин вршења надзора над стручним радом органа старатељства.

Правилник о начину вршења надзора над стручним радом органа старатељства донео је министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања 2014. године, на основу Породичног закона, у чијој надлежности је тада била породична заштита и вршење надзора над стручним радом органа старатељства - центара за социјални рад.

Сврха надзора је утврђивање поштовања стручних процедура и стандарда стручног рада, у свим фазама организовања помоћи и подршке корисницима, односно у реализацији јавних овлашћења и услуга социјалне заштите, а чија је сврха заштита најбољег интереса корисника.

Министарство, као орган државне управе у чијој надлежности је вршење надзора над стручним радом ЦСР - органа старатељства, треба да прати стање, сачињава анализе, извештаје и информације, ради унапређења и развоја области из свога делокруга.

У ревизији смо утврдили да Министарство за бригу о породици и демографију, у периоду 2021 - 2022. године није доносило план вршења надзора над стручним радом, нити је пратило стање, сачињавало анализе, извештаје и информације ради унапређења вршења надзора над стручним радом.

Министарство за бригу о породици и демографију не води евиденцију и нема прецизне податке о броју извршених надзора над стручним радом ЦСР - органа старатељства, већ о истом води интерну евиденцију (ексел табелу), из које се не може утврдити тачан број извршених надзора као ни основ поступања.

Покрајински секретаријат, у периоду 2020 - 2022. године није доносио план вршења надзора над стручним радом ЦСР - органа старатељства и није достављао извештај о извршеном надзору над стручним радом Министарству за бригу о породици и демографију, нити се то од истог захтевало. Такође, о вршењу надзора над стручним радом ЦСР - органа старатељства на територији АП Војводине, нема прецизне податке о броју извршених надзора, већ води интерну евиденцију.

У ревизији смо утврдили да нема координације између надлежних органа у вршењу надзора над стручним радом, што за последицу има изостанак праћења и анализе стања у овој области.

Као разлог овако утврђеног стања надлежни органи наводе да Правилником нису регулисане све процедуре у поступању по вршењу надзора над стручним радом као нпр. планирање вршења надзора, извештавање о реализацији надзора, вођење евиденција, у циљу сагледавања стања у овој области, ради њеног унапређења, али и могућности превентивног деловања.

На основу свега наведеног, дата је препорука Министарству за бригу о породици и демографију, Београд, да Правилником о вршењу надзора над стручним радом органа старатељства, уреди планирање, спровођење и извештавање у циљу уједначеног поступања у надзору над стручним радом свих центара за социјални рад-органа старатељства (Налаз 3.1).

2.1.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Министарство за бригу о породици и демографију је доставило оверен одазивни извештај у форми акционог плана и навело да ће ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији предузети следеће мере и активности:

-Формираће радну групу за доношење Правилника о вршењу надзора над стручним радом центара за социјални рад-органа старатељства, коју ће чинити представници Министарства за бригу о породици и демографију и Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, као и да ће у другом кварталу 2024. године бити донет Правилник о изменама и допунама Правилника о вршењу надзора над стручним радом центара за социјални рад-органа старатељства.

Одговорно лице за предузимање мера исправљања је помоћник министра.

Докази:

- *Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији „Ефикасност рада центара за социјални рад у пружању социјалне и породично-правне заштите“ број 401-00-000372/2024-03 од 26.3.2024. године и допуна Одазивног извештаја од 28.3.2024. године,*

Ради потпуног отклањања несврсисходности откривених у ревизији, потребно је да Министарство за бригу о породици и демографију до 26. децембра 2024. године достави Институцији доказе да је донет Правилник о изменама и допунама Правилника о вршењу надзора над стручним радом центара за социјални рад-органа старатељства.

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.1.2. Министарство за бригу о породици и демографију не доноси план за вршење надзора над стручним радом центара за социјални рад, већ се надзор врши углавном поводом инцидентних догађаја

2.1.2.1. Опис несврсисходности

У ревизији смо утврдили да Министарство за бригу о породици и демографију, у периоду 2021 - 2022. године, није вршило надзор целокупне делатности или дела делатности ЦСР - органа старатељства; није вршило надзор у просторијама ЦСР - органа старатељства, већ само у просторијама Министарства прегледом документације; надзор над стручним радом тима стручњака у организовању помоћи и подршке конкретном кориснику или породици, над радом стручњака - појединца у обављању групе послова и над радом стручњака - појединца у организовању помоћи и подршке конкретним корисницима или породици, вршило је по притужбама или на иницијативу физичких лица, Заштитника грађана и државних органа у просторијама Министарства.

Министарство за бригу о породици и демографију не води евиденцију и нема прецизне податке о броју извршених надзора над стручним радом ЦСР - органа старатељства, већ о истом води интерну евиденцију (ексел табелу), из које се не може утврдити тачан број извршених надзора као ни основ поступања.

Изостанак вршења надзора ствара ризик да ће изостати поштовање стручних процедура и стандарда стручног рада, у свим фазама организовања помоћи и подршке корисницима, односно у реализацији јавних овлашћења центара и услуга социјалне заштите, чија је сврха заштита најбољег интереса корисника.

На основу свега наведеног, дата је препорука Министарству за бригу о породици и демографију, Београд да у складу са кадровским капацитетима обезбеди вршење надзора над стручним радом свих центара за социјални рад (Налаз 3.2).

2.1.2.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Министарство за бригу о породици и демографију је доставило оверен одазивни извештај у форми акционог плана и навело да је ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији предузело следеће мере и активности:

- У току ревизије, 5. јуна 2023. године донет је План вршења надзора над стручним радом центра за социјални рад-органа старатељства у обављању послова заштите и помоћи породици и старатељства за 2023. годину. У складу са наведеним планом, у 2023. години реализовани су надзори у центрима за социјални рад: Смедеревска Паланка, Ћуприја и Уб.

Доказ:

- *Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији „Ефикасност рада центара за социјални рад у пружању социјалне и породично-правне заштите“ број 401-00-000372/2024-03 од 26.3.2024. године и допуна Одазивног извештаја од 28.3.2024. године;*
- *План вршења надзора над стручним радом центара за социјални рад за 2023. годину број 119-01-00059/2023-02 од 5.6.2023. године;*

- Записник о извршеном надзору над стручним радом центра за социјални рад Смедеревска Паланка у обављању послова породично-правне заштите деце без родитељског старања број:551-00-00230/2023-03 од 28.8.2023. године;
- Налог за отклањање утврђених неправилности број:551-00-00230/2023-03 од 28.8.2023. године;
- Записник о извршеном надзору над стручним радом центра за социјални рад Ћуприја у обављању послова породично-правне заштите деце без родитељског старања број:551-00-00339/2023-03 од 21.12.2023. године;
- Налог за отклањање утврђених неправилности број:551-00-00339/2023-03 од 22.12.2023. године;
- Записник о извршеном надзору над стручним радом центра за социјални рад Уб у обављању послова породично-правне заштите деце без родитељског старања број:551-00-00373/2023-03 од 21.12.2023. године;
- Налог за отклањање утврђених неправилности број:551-00-00373/2023-03 од 22.12.2023. године.

Као мере исправљања које ће бити предузете ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији, наведено је да ће Министарство за бригу о породици и демографију након доношења Правилника о изменама и допунама Правилника о вршењу надзора над стручним радом-органа старатељства, сачинити План вршења надзора над стручним радом центара за социјални рад-органа старатељства у обављању послова заштите и помоћи породици и старатељства за 2024. годину. Обим и садржај надзора ће бити усклађен са кадровским капацитетима за бригу о породици и демографију.

Одговорно лице за предузимање мера исправљања је помоћник министра.

Ради потпуног отклањања несврсисходности откривених у ревизији, потребно је да Министарство за бригу о породици и демографију до 26. децембра 2024. године достави Институцији доказе да је донет План вршења надзора над радом центра за социјални рад-органа старатељства за 2024. годину усаглашен са Правилником о изменама и допунама Правилника о вршењу надзора над органом старатељства, Записнике о извршеном надзору над центрима и налози о исправљању утврђених неправилности.

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.2. ЗАКЉУЧАК: Надлежни органи нису предузели адекватне мере за обезбеђивање основе за ефикасан рад центара за социјални рад

2.2.1. Постојећи нормативни оквир не прати у довољној мери промене и захтеве центара за социјални рад, у циљу повећања њихове ефикасности.

2.2.1.1. Опис несврсисходности

Супервизија је процес који обезбеђује да се применом стандарда реализују стручни задаци и активности из делатности центра кроз професионалну подршку и учење, а стручни радници на тај начин развију знање, компетенцију и могућност да преузму одговорност за сопствену праксу, а тиме и подигну ниво квалитета заштите корисника¹.

Супервизор обезбеђује поштовање стандарда стручног рада и доприноси квалитету услуга тако што координира, усмерава, обучава, подстиче и евалуира развој стручних компетенција водитеља случаја, како би се постигли оптимални ефекти у задовољавању потреба корисника.

Стручни радник који обавља послове супервизије, уз одобрење непосредног руководиоца, може да обавља и послове водитеља случаја, уколико то не ремети процес супервизије и није у супротности са интересима корисника.

У центрима где стручни радници раде и послове супервизије и вођење случајева, супервизијска функција професионалне подршке, учења, подстицања, развоја компетенције, обезбеђује се у складу са планом завода за социјалну заштиту².

Такође, поред напред наведених послова, супервизор у организовању и управљању стручним радом обезбеђује да се у свим фазама заштити најбољи интерес корисника, организује и реализује поступак супервизије у свим фазама стручног рада код пријема, почетне процене, процене, планирања, евалуације и поновног прегледа, обавештава руководиоца у случајевима непрофесионалног, незаконитог и некомпетентног понашања водитеља случаја, сачињава годишње извештаје о напретку у раду водитеља случаја и стручних радника чији рад супервизира и предлаже планове и програме стручног усавршавања стручних радника.

У току ревизије су уочени недостаци у обављању послова супервизије, тј. улога супервизора не омогућава остваривање супервизијске подршке у оном облику у ком је прописана, као и да се процес супервизијске подршке одвија строго административно и формално, а посебно у центрима где супервизори истовремено обављају и послове водитеља случаја.

Центри за социјални рад - субјекти ревизије су навели да сматрају да је неопходно дефинисати јасне стандарде и процедуре у самом стручном раду, односно прецизније дефинисати улоге и одговорности супервизора и водитеља случаја.

Како су улога, одговорност и рад супервизора део Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад који се односи на организацију и стандарде рада, Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарству за бригу о породици и демографију препоручује се да преиспитају и унапреде процедуре у пружању супервизијске подршке у центрима за социјални рад, у циљу ближег уређења улога и одговорности и начина поступања супервизора у центрима за социјални рад (Налаз 1.1, 1.1.1.).

¹ Чл. 2, ст. 1, тачка 7) Правилника

² Чл. 29 Правилника

2.2.1.2. Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Министарство за бригу о породици и демографију је доставило оверен одазивни извештај у форми акционог плана и навело да је ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији предузело следеће мере и активности:

- Републички завод за социјалну заштиту је доставио Министарству за бригу о породици и демографију Анализу актуелног стања супервизије у центрима за социјални рад која је израђена у фебруару 2024. године, а која садржи и предлоге за унапређење супервизијског процеса.

Докази:

- *Извештај о спровођењу препорука ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији „Ефикасност рада центара за социјални рад у пружању социјалне и породично-правне заштите“ број 401-00-000372/2024-03 од 26.3.2024. године и допуна Одазивног извештаја од 28.3.2024. године,*
- *Анализа актуелног стања и перспективе супервизије у центрима за социјални рад од фебруара 2024. године*

Као мере исправљања које ће бити предузете ради отклањања несврсисходности откривених у ревизији, наведено је да ће Министарство за бригу о породици и демографију заједно са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања на састанцима предузети активности у циљу планирања и реализације адекватних механизма и активности за спровођење датих препорука.

Одговорно лице за предузимање мера исправљања је помоћник министра.

Ради потпуног отклањања несврсисходности откривених у ревизији, потребно је да Министарство за бригу о породици и демографију, Београд до 26.12.2024. године достави Институцији доказе да су преиспитане и унапређене процедуре у пружању супервизијске подршке у центрима за социјални рад, да је унапређена улога и одговорност, као и начин поступања супервизора у центрима за социјални рад (измена и допуна правилника која се односи на улогу и одговорност супервизора, инструкције, приручници, упутства о начину одвијања супервизијске подршке у центрима....).

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо одазивни извештај, који је поднео субјект ревизије. Оценили смо да је одазивни извештај, који је потписао и печатом оверило одговорно лице субјекта ревизије, веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације (доказа за отклоњене несврсисходности другог приоритета и акта субјекта ревизије којим су планиране активности на отклањању откривених несврсисходности). Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи мишљење да ли су мере исправљања задовољавајуће.

Оцењујемо, да су мере исправљања, описане у одазивном извештају који је поднело Министарство за бригу о породици и демографију, Београд, задовољавајуће.

Напомена:

У складу са одредбама члана 37. Закона о Државној ревизорској институцији, а након истека рокова исказаним у одазивном извештају, потребно је да обавештавате Државну ревизорску институцију о предузетим мерама и активностима о отклањању откривених несврсисходности према роковима из одазивног извештаја и доставите одговарајуће доказе.

По истеку три године Државна ревизорска институција ће утврђивати ефекте остварене након спровођења препорука и отклањања откривених несврсисходности.

У ове ефекте, укључиће се и ефекти које будете ви исказали предузетим мерама и активностима из одазивног извештаја.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
5. април 2024. године